

Sportif Rekreasyon Uygulama Politikaları Üzerine Bir Araştırma*

Sefa Şahan BİROL¹ Suat KARAKÜÇÜK²

¹Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, KARAMAN.

²Gazi Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, ANKARA.

Özet

Bu araştırma, Türk Spor Teşkilatının değişik kademelerinde görev yapan yöneticilerin Boş Zaman ve Rekreasyon kavramlarının alt boyutları ile birlikte anlamları konusunda yeterli bilgiye sahip olup olmadıklarının araştırılması ile Sportif Rekreasyon uygulamalarının planlanması hususunda kendi üzerlerine düşen görevlere yönelik görüşlerinin tespit edilmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın evrenini Türk Spor Teşkilatının değişik yönetici kademelerinde görev yapan 1717 kişi, örneklemini ise Gençlik ve Spor Bakanlığı'nda şef, koordinatör, federasyon yönetim kurul üyeleri, uzman, şube müdürü, genel sekreter, federasyon başkanı, daire başkanı ve diğer kademelerinde görev yapan 478 kişi oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen "Sportif Rekreasyon Uygulama Politikaları Ölçeği" ve kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Katılımcıların demografik özelliklerine göre frekans (f) ve yüzde (%) değerleri hesaplanmış olup; araştırmanın amacına uygun olarak katılımcılara uygulanan "Sportif Rekreasyon Uygulama Politikaları Ölçeğinin" içerisinde yer alan alt boyutlara ve sorulara ilişkin dağılımları incelemek için ortalama ve standart sapma değerlerine bakılmıştır. Katılımcılara "Sportif Rekreasyon Uygulama Politikaları Ölçeğinin" alt boyutlarına ilişkin algı düzeyleri ile ilgili sorulan sorulara vermiş olduğu cevapların analizleri sonucunda; kavram bilgisi ve tesis algılarının çok yüksek, istihdama yönelik algılarının yüksek, politikalara yönelik algılarının ise orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Boş zaman, Rekreasyon, Sportif Rekreasyon.

A Research On Sporty Recreation Practice Policies*

Abstract

This research was carried out with the aim of their awareness levels of their duties in order to determine in respect of sporty recreation applications about planning by investigating in Managers', acting at different stages of Turkish Sports Organization, whether they have enough information about the topic of meanings along with Leisure and Recreation sub-dimensions of Concepts. Total participants under survey consist of 1717 people working at different manager stages of Turkish Sports Organization and the sample of the survey consists of 478 people (chief, coordinator, federation board member, expert, branch manager, general secretary, federation president, head of department and other) working in stages in Youth and Sports Ministry. "Sports Recreation Policy Implementation Scale" as The data collection tool developed by researchers and personal information forms in the survey was used. The frequency (f) and percentage (%) values according to demographic characteristics of the participants are calculated; mean and standard deviation values were measured to examine the distribution related to questions and the sub-dimensions placed in "Sports Recreation Policy Implementation Scale" practiced to the participants for the purpose of the study. As a result of Participants given answer of the questions relating to sub-asked questions in the "Sports Recreation Policy Implementation Scale"; it was concluded that their perceptions about the concept of knowledge and property are very high, perception towards employment is high and their perception about policies is a medium level.

Key Words: Leisure Time, Recreation, Sporty Recreation

* Bu makale, Sefa Şahan BİROL'un Prof. Dr. Suat KARAKÜÇÜK'ün danışmanlığında hazırladığı "Sportif Rekreasyon Uygulama Politikaları Üzerine Bir Araştırma" isimli doktora tezinden özetlenmiştir.

1. Giriş

Ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmanın en önemli unsuru insandır. İnsanların beden, ruhen, fikren gelişmelerini ve bunlar arasında koordinasyon yeteneğini sağlayan ise spordur (Başaran, 1998: 1). Spor, "fiziki güç ile irade ve azmin, akıl ile tekniğin bir sentezi" (Cin, 1989: 13), sosyal bir bilim ve çağımızın en önemli toplumsal güçlerinden birisidir. Toplumsal bir güç olarak sporun, katılımcılara hem ruhsal hem bedensel faydaları vardır. Sağlıklı olma hissinden ve memnuniyetten kaynaklanan yararların yanında aktif rekreasyonla birlikte sağlık üretimi işlevine direkt pozitif girdi sağlar (Gökmen ve ark., 1985: 10-22).

Bu girdiler sayesinde rekreasyon alanıyla beden eğitimi yakın ilişkiye sahiptir. Beden eğitiminde öğrenilen hüneler

rekreasyonun bütün şekillerinde kullanılır ve her iki alanın durumu ve sosyal amaçları birbirini tamamlayıcıdır (Tillman et al., 1995: 397-398).

Rekreasyon aktiviteleri içinde temeli fiziksel egzersize veya çeşitli spor branşlarının rekreatif amaçlı uygulanmasına dayanan ve rekreasyon aktivitelerinin büyük bir bölümünü oluşturan türüne sportif rekreasyon denmektedir. Sportif rekreasyonun temeli fiziksel egzersizdir (Zorba ve Bakır, 2004: 106). Boş zamanın fiziksel egzersizle değerlendirilmesi açısından rahatlama ve dinlenmenin elde edilebilmesi için bu olumlu faydaların yapısının ve sebeplerinin iyi anlaşılması gerekir. (Tinsley ve Tinsley, 1986: 1-45) Spor, rekreasyonun en kapsamlı, çeşitli ve ilgi çeken alanlarından birini oluşturmaktadır. Spor ve rekreasyon karşılıklı olarak birbirlerini etkilemektedir. Spor insanların rekreatif

gereksinimlerini karşılamada önemli bir hareket alanı sağlarken, rekreasyon da, sporun toplumsal yaygınlaşmasında ve sportif başarılar elde edilmesinde önemli roller üstlenmektedir (Şahin, 1997).

Yapılan araştırmalar, rekreasyon amaçlı sportif faaliyetleri tercih eden insanların sayısının, diğer faaliyetlere katılanların sayılarından daha fazla olduğunu göstermektedir. Bazı Avrupa ülkelerinde 1950'lerden beri boş zaman faaliyetleri içinde sporda artış gözlemlenmiştir.

1960-1970'ler spor dallarının yükselme yılları olmuştur. Hükümetler halkını boş zaman faaliyetlerinde özellikle spor yapmalarını teşvik etmiştir. Boş zamanın artmasıyla spora katılımı, kendi kendine yapılan spor faaliyetlerinde artış olmuştur (Robers, 1992). Boş zamanlarda sportif faaliyetlere aktif katılmayı tercih etme oranının yüksek olması, sporun kişisel ve toplumsal özelliklerinden kaynaklanmaktadır. Yine sportif faaliyetlere katılım kolaylığı, çalışma rahatlığı, her yaşın, her cinsin ve herkesin zevk ve isteklerine yanıt verebilecek tercih imkanı bulunmaktadır (Ramazanoğlu ve ark., 2004: 177-178).

Rekreatif bir etkinlik olarak spora ilginin artması çeşitli toplumsal kurumları bu konuda organizasyonlar yapmaya yöneltmektedir. Böylece sporun tanıtılması ve yaygınlaşması da sağlanmaktadır (Ramazanoğlu ve ark., 2004: 177-178).

Bu araştırmanın amacı, günümüz spor teşkilatı içerisinde yer alan yöneticilerin boş zaman ve rekreasyon kavramlarının alt boyutları ile birlikte anlamları konusunda yeterli bilgiye sahip olup olmadıklarının araştırılması ve sportif rekreasyon uygulama politikalarının planlanması hususunda kendi üzerlerine düşen görevlere ilişkin görüşlerini belirlemektir.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- Spor teşkilatı içerisinde yer alan yöneticilerin, rekreasyon kavram bilgisine yönelik görüşleri nelerdir?
- Spor teşkilatı içerisinde yer alan yöneticilerin, rekreasyon alanında eğitim almış bireylerin istihdamına yönelik görüşleri nelerdir?
- Spor teşkilatı içerisinde yer alan yöneticilerin, ülkemizde uygulanmış ve halen uygulanmakta olan rekreasyon politikalarına yönelik görüşleri nelerdir?
- Spor teşkilatı içerisinde yer alan yöneticilerin, ülkemizdeki spor ve rekreasyon kullanım amaçlı tesislerin yapılış ve kullanım düzeylerine yönelik görüşleri nelerdir?

2. Materyal ve yöntem

Araştırmanın evrenini; Türk spor teşkilatı oluşturmaktadır. Çalışmada kullanılan ölçme aracının geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılması amacıyla seçilen örneklem grubunu 141 (%73,4) erkek ve 51 (%26,6) kadın olmak üzere, Gençlik ve Spor Bakanlığı'nda görev yapan şef, koordinatör, federasyon yönetim kurul üyesi, uzman, şube müdürü, genel sekreter, federasyon başkanı, daire başkanı ve diğer kademelerdeki toplam 192 kişi oluşturmuştur. Ölçme aracının geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasının ardından gerçekleştirilen araştırmanın örneklem grubunu ise 318 (%66,5) erkek ve 160 (%33,5) kadın olmak üzere Gençlik ve Spor Bakanlığı'nda görev yapan toplam 478 yönetici oluşturmuştur.

Araştırmacı tarafından geliştirilen ve "Sportif Rekreasyon Uygulama Politikaları Ölçeği" olarak adlandırılan ölçek, 26 madde ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar (1) "İstihdam", (2) "Kavram Bilgisi", (3) "Politikalar" ve (4) "Tesis" alt boyutlarıdır. Ölçekteki maddeler, "Hiç

Katılmıyorum (1)", "Katılmıyorum (2)", "Kararsızım (3)", "Katılıyorum (4)" ve "Tamamen Katılıyorum (5)" şeklinde 5'li Likert tipi ölçek üzerinden değerlendirilmektedir.

Elde edilen verilerin çözümlenmesinde ise SPSS 15.0 (Statistical Package For Social Sciences) programından faydalanılmış olup; Katılımcıların demografik özelliklerine, katılımcıların cinsiyet, medeni durum, teşkilattaki şüandaki görev, öğrenim süresince rekreasyon konusunda bilgi/egitim alma durumu değişkenlerine göre algı düzeyleri arasındaki farklılığa Independent-Sample t-testi bakılmıştır, katılımcıların spor teşkilatındaki hizmet süresince rekreasyon konusunda bilgi/egitim konusunda algı düzeyleri arasındaki farklılıklara Mann-Whitney U Testi analizi ile bakılmıştır, katılımcıların yaş, halen yapmakta olunan görevdeki hizmet süresi, yetiştiği çevre, mesleki kıdem, ekonomik gelir, öğrenim düzeyi değişkenlerine göre algı düzeyleri arasındaki farklılığa One-Way ANOVA analizi ile bakılmıştır.

3. Bulgular

Katılımcıların demografik özelliklerine göre frekans ve yüzde dağılımları incelendiğinde; cinsiyet değişkenine göre, 318 (%66,5) katılımcı erkek ve 160 (%33,5) katılımcı bayandır. Katılımcıların yaşlarına göre dağılım incelendiğinde; 108 (%22,6) katılımcı "30 yaşa kadar" yaş düzeyine sahip, 242 (%50,6) katılımcı "31-40 yaş" düzeyine sahip, 68 (%14,2) katılımcı "41-50 Yaş" düzeyine sahip ve 60 (%12,6) katılımcı "51 yaş ve üzeri" düzeye sahiptir. Medeni durum değişkenine göre katılımcıların dağılımları incelendiğinde; evli olan 337 (%70,5) katılımcı ve bekar olan 141 (%29,5) katılımcı bulunmaktadır. Halen yapmakta olunan görevdeki hizmet süresi değişkenine göre katılımcıların dağılımları incelendiğinde; "1 Yıldan Az" görev süresine sahip olan 58 (%12,1) katılımcı, "1-3 Yıl" görev süresine sahip olan 197 (%41,2) katılımcı, "4-6 Yıl" görev süresine sahip olan 121 (%25,3) katılımcı ve "7 Yıl ve Üzeri" görev süresine sahip olan 102 (%21,3) katılımcı bulunmaktadır.

Teşkilatta şüandaki görevlerine göre 1. Grupta yer alan 96 (%20,1) katılımcı ve 2. Grupta yer alan 382 (%79,9) katılımcı bulunmaktadır. Katılımcıların yetiştiği yere göre dağılımları incelendiğinde; "Köy/İlçe" de yetişmiş olan 95 (%19,9) katılımcı, "İl" de yetişmiş olan 129 (%27,0) katılımcı ve "Büyükşehir" de yetişmiş olan 254 (%53,1) katılımcı bulunmaktadır. Katılımcıların mesleki kıdemlerine göre dağılımları incelendiğinde; "1 Yıldan Az" mesleki kıdeme sahip 36 (%7,5) katılımcı, "1-5 Yıl" mesleki kıdeme sahip 116 (%24,3) katılımcı, "6-10 Yıl" mesleki kıdeme sahip 89 (%18,6) katılımcı, "11-15 Yıl" mesleki kıdeme sahip 131 (%27,4) katılımcı, "16-25 Yıl" mesleki kıdeme sahip 48 (%10,0) katılımcı ve "25 Yıl Üzeri" mesleki kıdeme sahip 58 (%12,1) katılımcı bulunmaktadır. Katılımcıların ekonomik gelir durumlarına göre dağılımları incelendiğinde; ekonomik geliri yeterli düzeyde olan 118 (%24,7) katılımcı, ekonomik geliri orta düzeyde yeterli olan 273 (%57,1) katılımcı ve ekonomik geliri yetersiz olan 87 (%18,2) katılımcı bulunmaktadır. Katılımcıların öğrenim düzeylerine göre dağılımları incelendiğinde; lise düzeyinde öğrenime sahip olan 44 (%9,2) katılımcı, lisans düzeyinde öğrenime sahip olan 371 (%77,6) katılımcı ve yüksek lisans/doktora düzeyinde öğrenime sahip olan 63 (%13,2) katılımcı bulunmaktadır. Öğrenim süresince rekreasyon konusunda bilgi/egitim alma durumlarına göre katılımcıların dağılımları incelendiğinde; öğrenim süresince rekreasyon konusunda

bilgi/egitim alan 184 (%38,5) katılımcı ve bilgi/egitim almayan 294 (%61,5) katılımcı bulunmaktadır. Spor teşkilatındaki hizmet süresince rekreasyon konusunda bilgi/egitim alma durumlarına göre katılımcıların dağılımları incelendiğinde; evet cevabını veren 14 (%2,9) katılımcı ve hayır cevabını veren 464 (%97,1) katılımcı bulunmaktadır. Genel itibari ile bakıldığında 478 (%100,0) katılımcı araştırmaya katılmıştır.

Maddeler kendi içersinde yüksek düzeyde güvenilirliğe sahip olduğu aşağıda yer alan güvenilirlik katsayıları ile görülmektedir.

Tablo 1. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Sportif Rekreasyon Politikaları Ölçeğinin Alt Boyutlarına Ait Algıları Arasındaki Farklılığa İlişkin Independent-Sample T-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{X}	S	t	sd	p
Politikalar	Erkek	318	2,76	,73	3,60	476	,000*
	Kadın	160	3,01	,76			

Tablo 1.'e bakıldığında, "Politikalar" boyutunda erkek katılımcıların algı düzeyleri $\bar{X}=2,76$ (kararsızım; orta düzeyde algı) ile kadın katılımcıların algı düzeyleri $\bar{X}=3,01$ (kararsızım; orta düzeyde algı) arasında $t_{(476)}=3,60$, $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir.

Araştırmacı tarafından geliştirilen ölçek için Cronbachalpha iç tutarlılık katsayıları 1.Boyut için ,85 olarak; 2. Boyut için ,72; 3. Boyut için ,74 ile yüksek düzeyde güvenilirliğe sahip olduğu ve 4. Boyutta ,66 güvenilirlik katsayısı ile kabul edilebilir güvenilirlikte olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu da ölçeğin tüm boyutları için kabul edilebilir düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu söyleyebilir.

Bu anlamlı farklılık; kadın katılımcıların sportif rekreasyonda politikalara yönelik algı düzeylerinin, erkek katılımcıların algı düzeylerinden çok daha yüksek olduğundan kaynaklanmaktadır

Tablo 2. Katılımcıların Medeni Durumlarına Göre Sportif Rekreasyon Politikaları Ölçeğinin Alt Boyutlarına Ait Algıları Arasındaki Farklılığa İlişkin Independent-Sample T-Testi Sonuçları

	Medeni Durum	N	\bar{X}	S	t	sd	p
Politikalar	Evli	337	2,86	,74	,87	476	,383
	Bekar	141	2,80	,75			

Tablo 2.'ye bakıldığında, "Politikalar" boyutunda evli olan katılımcıların algı düzeyleri $\bar{X}=2,86$ (kararsızım; orta düzeyde algı) ile bekar olan katılımcıların algı düzeyleri $\bar{X}=2,80$ (kararsızım; orta düzeyde algı) arasında $t_{(476)}=,87$, $p=,383>,05$ 'e göre anlamlı bir farklılık olmadığı

görülmektedir. Anlamlı bir farklılık olmamasına rağmen evli olan katılımcıların politikalara yönelik algı düzeylerinin, bekar olan katılımcıların politikalara yönelik algı düzeylerinden daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Katılımcıların Yaşlarına Göre Sportif Rekreasyon Politikaları Ölçeğinin Alt Boyutlarına Ait Algıları Arasındaki Farklılığa İlişkin One-Way ANOVA Sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{X}	S	t	sd	Anlamlı Farklılık (Post Hoc)
Politikalar	30 Yaşa Kadar	108	3,03	,77	4,08	,007	1>3
	31-40 Yaş	242	2,74	,74			
	41-50 Yaş	68	2,83	,70			
	51 Yaş ve Üzeri	60	2,93	,73			

Tablo 3.'e bakıldığında, "Politikalar" boyutunda katılımcıların yaşlarına göre algı düzeyleri arasında $F=4,08$, $p=,007<,05$ 'e göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık; "30 yaşa kadar" olan katılımcıların algılarının $\bar{X}=3,03$ (Kararsızım, orta düzeyde algı), "31-40

Yaş" düzeyine sahip olan katılımcıların algılarından $\bar{X}=2,74$ (Kararsızım, orta düzeyde algı) büyük olmasından kaynaklanmaktadır. Politikalar bağlamında katılımcıların yaş düzeyi arttıkça algı düzeylerinde düşüş görülmektedir.

Tablo 4. Katılımcıların Teşkilattaki Yaptıkları Görevlere Göre Sportif Rekreasyon Politikaları Ölçeğinin Alt Boyutlarına Ait Algıları Arasındaki Farklılığa İlişkin Independent-Sample T-Testi Sonuçları

	Teşkilattaki Görevi	N	\bar{X}	S	t	sd	p
İstihdam	1.Grup (Daire Başkanı, Federasyon Başkanı, Genel Sekreter ve Şube Müdürü)	96	4,02	,33	2,61	476	,009*
	2.Grup (Uzman, Federasyon Kurul Üyesi, Koordinatör, Şef ve Diğer)	382	4,14	,43			

Tablo 4.'e bakıldığında, katılımcıların teşkilattaki görev durumlarına göre sportif rekreasyon politikaları ölçeğinin alt boyutlarına göre algıları arasındaki farklılığa ilişkin dağılım incelendiğinde; "İstihdam" boyutunda 1. Gruptan olan katılımcıların algı düzeyleri $\bar{X}=4,02$ (katılıyorum; yüksek algı) ile 2. Gruptan olan katılımcıların algı düzeyleri $\bar{X}=4,14$ (katılıyorum; yüksek algı) arasında $t_{(476)}=2,61$, $p=,664>,05$ 'e

göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık 2. Grupta (Uzman, Federasyon Kurul Üyesi, Koordinatör, Şef ve Diğer) yer alan katılımcıların istihdama yönelik algı düzeylerinin, 1. Grupta yer alan (Daire Başkanı, Federasyon Başkanı, Genel Sekreter ve Şube Müdürü) katılımcıların istihdama yönelik algı düzeylerinden daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 5. Katılımcıların Görevdeki Hizmet Süresine Göre Sportif Rekreasyon Politikaları Ölçeğinin Alt Boyutlarına Ait Algıları Arasındaki Farklılığa İlişkin One-Way ANOVA Sonuçları

	Hizmet Süresi	N	\bar{X}	S	F	p	Anlamlı Farklılık (Post Hoc)
İstihdam	1 Yıldan az	58	4,04	,37	5,11	,002	2>4
	1-3 Yıl	197	4,19	,45			
	4-6 yıl	121	4,12	,41			
	7 Yıl ve Üzeri	102	4,00	,36			
Politikalar	1 Yıldan az	58	3,04	,75	3,62	,013	1>3
	1-3 Yıl	197	2,79	,71			
	4-6 yıl	121	2,73	,76			
	7 Yıl ve Üzeri	102	2,97	,76			

Tablo 5.'e bakıldığında katılımcıların görevdeki hizmet süresine göre sportif rekreasyon politikaları ölçeğinin alt boyutlarına göre algıları arasındaki farklılığa ilişkin dağılım incelendiğinde; "İstihdam" boyutunda katılımcıların görevdeki hizmet sürelerine göre algı düzeyleri arasında $F=5,11$, $p=,002<,05$ 'e göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık; 1-3 yıl hizmet süresine sahip olan katılımcıların istihdama yönelik algı düzeylerinin $\bar{X}=4,19$ (Katılıyorum, yüksek algı), 7 yıl ve üzeri hizmet süresine sahip olan katılımcıların istihdama yönelik algı düzeylerinden $\bar{X}=4,00$ (Katılıyorum, yüksek algı) daha büyük olmasından kaynaklanmaktadır.

"Politikalar" boyutunda katılımcıların görevdeki hizmet sürelerine göre algı düzeyleri arasında $F=3,62$, $p=,013<,05$ 'e göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, 1 yıldan az hizmet süresine sahip olan katılımcıların politikalara yönelik algı düzeylerinin $\bar{X}=3,04$ (kararsızım, orta düzeyde algı), 4-6 yıl hizmet süresine sahip olan katılımcıların politikalara yönelik algı düzeylerinden $\bar{X}=2,73$ (kararsızım, orta düzeyde algı) daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 6. Katılımcıların Mesleki Kıdemlerine Göre Sportif Rekreasyon Politikaları Ölçeğinin Alt Boyutlarına Ait Algıları Arasındaki Farklılığa İlişkin One-Way ANOVA Sonuçları

	Mesleki Kıdemleri	N	\bar{X}	S	F	p	Anlamlı Farklılık (Post Hoc)
İstihdam	1 Yıldan Az	36	4,04	,38	3,86	,002	2>6 4>6
	1-5 Yıl	116	4,20	,46			
	6-10 Yıl	89	4,13	,46			
	11-15 Yıl	131	4,16	,41			
	16-25 Yıl	48	4,00	,29			
	25 Yıl Üzeri	58	3,96	,33			
Politikalar	1 Yıldan Az	36	3,11	,78	2,35	,040	1>4
	1-5 Yıl	116	2,85	,65			
	6-10 Yıl	89	2,83	,76			
	11-15 Yıl	131	2,70	,78			
	16-25 Yıl	48	2,95	,77			
	25 Yıl Üzeri	58	2,94	,75			

Tablo 6.'ya bakıldığında katılımcıların mesleki kıdemlerine göre sportif rekreasyon politikaları ölçeğinin alt boyutlarına göre algıları arasındaki farklılığa ilişkin dağılım incelendiğinde; "İstihdam" boyutunda katılımcıların mesleki

kıdemlerine göre algı düzeyleri arasında $F=3,86$, $p=,002<,05$ 'e göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık; 25 yıl üzeri mesleki kıdemlerine göre sahip olan katılımcıların istihdama yönelik algı düzeylerinin $\bar{X}=4,00$ (Katılıyorum, yüksek algı), 11-15 yıl mesleki kıdeme

sahip olan katılımcıların istihdama yönelik algı düzeylerinden $\bar{X}=4,16$ (Katılıyorum, yüksek algı) ve 1-5 yıl mesleki kıdeme sahip olan katılımcıların istihdama yönelik algı düzeylerinden $\bar{X}=4,20$ (Tamamen Katılıyorum, çok yüksek algı) daha küçük olmasından kaynaklanmaktadır.

“Politikalar” boyutunda katılımcıların mesleki kıdemlerine göre algı düzeyleri arasında $F=2,35$, $p=,040<,05$ ’e göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir.

Bu anlamlı farklılık; 1 yıldan az mesleki kıdeme sahip olan katılımcıların politikalara yönelik algı düzeylerinin $\bar{X}=3,11$ (kararsızım, orta düzeyde algı), 11-15 yıl mesleki kıdeme sahip olan katılımcıların politikalara yönelik algı düzeylerinden $=2,70$ (kararsızım, orta düzeyde algı) büyük olmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 7. Katılımcıların Öğrenim Düzeylerine Göre Sportif Rekreasyon Politikaları Ölçeğinin Alt Boyutlarına Ait Algıları Arasındaki Farklılığa İlişkin One-Way ANOVA Sonuçları

	Öğrenim Düzeyi	N	\bar{X}	S	F	p	Anlamlı Farklılık (Post Hoc)
Kavram Bilgisi	Lise	44	4,19	,45	3,28	,038	1<3
	Lisans	371	4,27	,45			
	Yükseklisans/Doktora	63	4,40	,42			
Politikalar	Lise	44	3,13	,84	4,30	,014	1>2 1>3
	Lisans	371	2,83	,74			
	Yükseklisans/Doktora	63	2,72	,67			
Tesis	Lise	44	4,20	,47	4,57	,011	1<3 2<3
	Lisans	371	4,28	,53			
	Yükseklisans/Doktora	63	4,47	,47			

Tablo 7.’ye bakıldığında “Kavram Bilgisi” boyutunda katılımcıların öğrenim düzeylerine ilişkin algı düzeyleri arasında $F=3,28$, $p=,038<,05$ ’e göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, Yüksek lisans/Doktora düzeyinde öğrenime sahip olan katılımcıların kavram bilgisine yönelik algılarının $\bar{X}=4,40$ (Tamamen Katılıyorum, Çok Yüksek Algı), lise düzeyinde öğrenime sahip olan katılımcıların kavram bilgisine yönelik algılarından $\bar{X}=4,19$ (Katılıyorum, Yüksek Algı) daha büyük olmasından kaynaklanmaktadır.

“Politikalar” boyutunda katılımcıların öğrenim düzeylerine ilişkin algı düzeyleri arasında $F=4,30$, $p=,014<,05$ ’e göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, lise düzeyinde öğrenime sahip olan katılımcıların politikalara yönelik algılarının $\bar{X}=3,13$ (kararsızım, orta düzeyde algı), lisans düzeyinde öğrenime sahip olan katılımcıların politikalara yönelik algılarından $\bar{X}=2,83$ (kararsızım, orta düzeyde algı) ve lisansüstü/doktora düzeyinde öğrenime sahip olan katılımcıların politikalara yönelik algılarından $\bar{X}=2,72$ (kararsızım, orta düzeyde algı) daha büyük olmasından kaynaklanmaktadır.

“Tesis” boyutunda katılımcıların öğrenim düzeylerine ilişkin algı düzeyleri arasında $F=3,28$, $p=,038<,05$ ’e göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, Yüksek lisans/Doktora düzeyinde öğrenime sahip olan katılımcıların kavram bilgisine yönelik algılarının $\bar{X}=4,40$ (Tamamen Katılıyorum, Çok Yüksek Algı), lise düzeyinde öğrenime sahip olan katılımcıların kavram bilgisine yönelik algılarından $\bar{X}=4,19$ (Katılıyorum, Yüksek Algı) daha büyük olmasından kaynaklanmaktadır.

4. Sonuç

Bu araştırmada, spor teşkilatımız içerisinde şef, koordinatör, federasyon yönetim kurul üyesi, uzman, şube müdürü, genel sekreter, federasyon başkanı, daire başkanı ve diğer kademelerinde aktif görev yapan yöneticilerin boş zaman ve rekreasyon kavramlarının alt boyutları ile birlikte

anlamı konusunda yeterli bilgiye sahip olup olmadıklarının araştırılması ile sportif rekreasyon uygulamalarının planlanması hususunda kendi üzerlerine düşen görevlere yönelik görüşlerinin çeşitli değişkenlere göre farklılaşp farklılaşmadığı belirlenmeye çalışılmış olup; bu amaca yönelik olarak araştırmacı tarafından geliştirilen sportif rekreasyon politikaları ölçeği kullanılmış ve var olan bir durum tespit edilmeye çalışılmıştır.

Katılımcılara “Sportif Rekreasyon Politikaları Ölçeğinin” alt boyutlarına ilişkin algı düzeyleri ile ilgili sorulan sorulara vermiş olduğu cevapların analizleri sonucunda; istihdama yönelik algılarının yüksek olduğu, kavram bilgisine yönelik algılarının çok yüksek olduğu, politikalara yönelik algılarının orta düzeyde olduğu ve tesis kavramına yönelik algılarının çok yüksek olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Bu sonuç ile, spor teşkilatında görev yapan ve rekreasyon kavram bilgisine yüksek düzeyde sahip olan yöneticilerin ülkemiz mevcut spor tesisleri ve rekreasyon alanlarının, sporcu yetiştirme politikası dışında öncelikli bir toplum gereksinimi olarak toplumun hizmetine sunulması hususunda fikirlerini ortaya koymuştur. Ülkemizde eksikliği büyük ölçüde hissedilen spor bilincinin oluşturulması konusunda toplumun, spor ve rekreasyon tesislerine yönlendirilmesinin mevcut sorunu ortadan kaldırmak adına yüksek öncelikli çözüm olarak gördükleri belirlenmiştir. Yöneticiler, rekreasyon eğitimi alan bireylerin, mezuniyetleri sonrası istihdam konusunda sıkıntı yaşadıklarına farkındalıklarını belirtmiş ve kamu veya özel kuruluşlarda öncelikli olarak görev almaları gerektiği konusunda fikir beyan etmişlerdir. Yöneticiler, ülkemizin spor ve rekreasyon politikaları hususunda ise genel anlamda kabullenir bir tavır sergilemiş ve ülkemizin spor ve rekreasyon politikalarından bir memnuniyetsizlik duymadıklarını ifade ettikleri gibi; üst düzeyde memnun olmadıklarını da belirtmişlerdir. Bu anlamda, ülkemiz spor teşkilatı içerisinde yönetici kademelerinde görev yapan bireylerin, sportif rekreasyon alanındaki mevcut politikaların değiştirilmesine veya geliştirilmesine öncelik duymadıkları

sonucu, zaten aktif rekreatif etkinliklere katılmayan veya spor yapmayan toplumumuza kötü bir örnek teşkil edebilecektir.

Elde edilen veriler arasında anlamlı bulunan değerler ele alındığında;

Katılımcıların cinsiyet farklılıkları göz önüne alınarak; kadınların politikalar hususunda değişimin ve yenileşmenin gerekliliğine inanmaları, yoğun iş ve ev hayatından olumsuz etkilenen kadınların, sportif aktivitelerle bu yoğun tempodan uzaklaşma istedikleri sonucuna varılabilir.

Katılımcıların medeni durumları dikkate alınırca, evli olan katılımcılar politikalar hususunda, yine hem kendilerinin hem de gelecek neslin sağlıklı yaşayabilmesinin öncelikli olarak kaliteli boş zaman geçirebilme ve spor yapabilme ile mümkün olabileceğini, bunun da mevcut politikaların iyileştirilmesi ile yapılabileceğini verdiği cevaplarla ortaya koymaktadır.

Katılımcıların yaş farklılıkları dikkate alındığında, politikalar hususunda 31-40 yaş aralığı kesim, 51 yaş ve üzerine göre daha katılımcı olan ve daha fazla spor ve rekreasyon etkinlikleri içinde bulunmayı hedefleyen bir kesim olarak göze çarpmaktadır.

Katılımcıların teşkilatta yaptıkları görevlere göre farklılıkları dikkate alındığında; Uzman, Federasyon Kurul Üyesi, Koordinatör, Şef ve diğer katılımcıların istihdama yönelik algı düzeylerinin, Daire Başkanı, Federasyon Başkanı, Genel Sekreter ve Şube Müdürlerinden yüksek çıkması, diğerlerine göre alt kademelerde görev yapan yöneticilerin yeni ve daha dinamik neslin bir an önce eskilerin yerine gelmesi ve daha atılgan bir kadro oluşturulması şeklinde açıklanabilir.

Katılımcıların görevdeki hizmet sürelerindeki farklılıkları göz önüne alındığında; spor teşkilatındaki görev yaptığı birimdeki görev süresi fazla olan yöneticilerin rekreasyon eğitimi almış bireylerin istihdamı konusundaki algı düzeylerinin daha az görev süresine sahip olan yöneticilere göre düşük olmasının sebebi, monoton bir iş hayatı sayesinde, yeniliklerden ve insanların güncel ihtiyaçlarından uzak yani kara düzen bir çalışma şekli sürdürmesi şeklinde açıklanabilir. Yine görev yaptığı birimdeki görev süresi fazla olan yöneticilerin rekreasyon kavram bilgisinin eksikliği, politikalar konusundaki düşük algı düzeyi ve tesislerin kullanımı hususundaki farkındalık düzeylerinin düşüklüğü kendilerini toplumun güncel ihtiyaçlarına göre yenileyemedikleri ve özellikle çalışan bireylerin iş, aile ve sosyal yaşamlarında sportif rekreasyon etkinlikleriyle daha başarılı olacakları ile ilgili bilgi eksiklikleri şeklinde açıklanabilir.

Katılımcıların mesleki kıdemlerine göre farklılıklar incelendiğinde, teşkilatta 1-3 yıl gibi kısa bir deneyime sahip olan yöneticilerin toplumlarda popülerlik ve gereklilik önemini kazanan rekreatif etkinliklerle çalışan bireylerin daha başarılı olabileceklerine ilişkin güncel bilgisi mevcuttur. Bu sebeple teşkilatta 1-3 yıl gibi kısa bir deneyime sahip olan yöneticilerin, 7 yıl ve üzeri iş tecrübesine sahip yöneticilere nazaran rekreasyon eğitimi almış bireylerin kamu ve özel kuruluşlarda istihdamına yönelik farkındalık düzeyi yüksek olarak belirlenmiştir. Teşkilatta yeni sayılabilecek yöneticiler politikalar konusunda daha yenilikçi ve iyileştirilebilir planlara ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir. Bu sonuç, genç sayılabilecek yönetici kesiminin, toplumumuzun spor bilincinden yoksun olarak yetişmesinden duydukları rahatsızlıkla açıklanabilir.

Yukarıdaki açıklamalarda da değinildiği üzere, rekreasyon kavramı ülkemize bu kavramın geç gelişmesi sebebi ile yeni yeni toplumumuzda bir gereksinim olarak kabul görmeye başlayan ve toplumumuzun hayatlarına dahil etmeye çalıştığı bir olgu olarak gözlemlenmektedir. Bu farkındalık öğrenim düzeyi yükseldikçe kendini belirgin olarak ortaya çıkarmaktadır. Gelir ve refah seviyesi yüksek ülkeler ile ülkemiz arasında bu konudaki en büyük farklılık, yabancı devletlerde rekreasyon ve spor kavramlarının daha çocukluk çağlarından itibaren topluma empoze edilmiş olması; bizde ise henüz üniversite bazında bu kavramların hak ettikleri yeri bulmuş olmasından kaynaklanmaktadır. Bu sebeple; spor teşkilatında görev yapan yöneticilerimizin, rekreasyon kavramı, rekreasyon eğitimi almış bireylerin kamu ve özel sektörde istihdamı, sportif rekreasyon uygulama politikaları ve tesislerin daha fazla halka arzı ile toplumumuz tarafından kullanımının artırılması konusundaki farkındalık düzeyi tamamen öğrenim seviyesinin farklılığından ve güncel eğitim konularına yabancı kalmalarından kaynaklandığı şeklinde açıklanabilir.

Sonuç olarak; spor teşkilatımızda değişik kademelerde görev yapan yöneticilerinin, yüksek öğrenim veya teşkilat içerisinde almış oldukları öğrenim neticesinde rekreasyon kavramı konusunda bilgiye çok yüksek düzeyde sahip oldukları gözlemlenmiştir. Bu düzeyin çok yüksek oranda çıkmasının en büyük sebebi, günümüz spor teşkilatında Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu mezunlarının istihdam edilmesi ve yönetici kademesinde görevler almış olmalarıdır. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu mezunlarının spor teşkilatımız içerisinde yönetici olarak var olmaları, öğrenimleri süresince almış oldukları rekreasyon eğitimi, spor ile birleştirilerek sportif rekreasyon adı altında meslek yaşantılarına ve içerisinde var olacağı plan ve programlara aktarabilecek olmaları konusunda çok olumlu bir adımdır. Politikalar ve İstihdam alt boyutlarına göre yöneticilerimizin çok yüksek oranda farkındalık düzeyine sahip olduğu bir diğer alt boyut, tesisler olarak göze çarpmaktadır. Ülkemizde var olan spor ve boş zamanları kaliteli anlamda değerlendirme bilincinin eksiliğinin giderilmesi ancak toplumumuzun spor ve rekreasyon tesislerine yönelmesiyle mümkün olabilecektir. Bu anlamda; ülkemizde spor tesislerinin yetersizliği ve mevcut tesislerin kullanımındaki zorluklar, yöneticilerimizin öncelikli olarak düzeltilmesi ve iyileştirilmesi hususunda görüş belirttiği önemli bir noktadır. Rekreasyon alanında eğitim almış bireylerin kamu ve özel kurum ve kuruluşlarında istihdam edilmesinin gerekliliği yöneticilerimizin vermiş olduğu cevaplar neticesinde, yüksek farkındalık düzeyiyle ortaya konulmuştur. Yöneticiler hem kendi iş, aile ve sosyal yaşantılarında özellikle sportif rekreasyon faaliyetlerinin gerekliliği ihtiyaç olarak dile getirmiş, hem de spor teşkilatında organize edilecek sportif rekreasyon faaliyetlerinin topluma sunulması konusunda kendi üstlerine düşen bir görevin farkındalığını ortaya koymuşlardır. Yöneticilerimiz, yüksek oranlarda yöneticilerin farkındalık düzeylerine sahip oldukları analiz edilen diğer alt boyutlara karşın, politikalar bazında orta düzeyde farkındalıklarını belirtmişlerdir. Toplum anlamında; büyük bir çoğunlukla spor bilincinden uzak, rekreasyon aktivitelerine aktif olarak katılmayan, katılsa bile pasif etkinlikleri seçen ve ülke bazında sportif başarıları imza atmaktan uzak olmamız, spor ve boş zamanları değerlendirme konusundaki yürütülen politikalar bazında başarılı olamadığımızın bir kanıtıdır. Spor teşkilatımızın

değişik kademelerinde görev yapan yöneticilerimizin bu konuda farkındalık düzeylerinin olması gerektiğinin altında olması ise üzücü bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kaynaklar

Başaran, Z. (1998). Türk Spor Örgütlenme Sürecinde Rekreasyon Anlayışı ve Bugünkü Uygulanabilirliği, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 1-54, 38-96.

Cin, H. (1989). Gençleri Çocukluk Çağından İtibaren, Ömür Boyu Spor Yapmaya İnanmış Nesiller Olarak Yetiştirmeliyiz. II. Beden Eğitimi ve Spor Kongresi, Türkiye Amatör Spor Dergisi, Sayı:32, Ankara, 13.

Gökmen, H., Açıkalın, A., Koyuncu, N., Saydar, Z. (1985). Yükseköğrenim Öğrencilerinin Serbest Zaman Etkinlikleri, Kendilerini Gerçekleştirme Düzeyleri. Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 10-22.

Ramazanoğlu, F., Altungül, O., Özer, A. (2004). Sportif Açıdan Rekreasyon Etkinliklerinin Değerlendirmesi. Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları, 177-178.

Robers, K. (1992).”Young Adults in Europe”: In Vereniging voor de Vrijetijdssector, Internationalisation and Leisure Research, Proceedings of a Conference: Tilburg.

Şahin, H. (1997). Sporcuların Performans Sporunu bıraktıktan Sonraki Yaşamlarında Boş Zaman Değerlendirme İlgilerinin Araştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adana, 25-43.

Tillman, K., G., Voltmer, E.F., Esslinger, A.A., Mccue, B.F. (1995). The Administration of Physical Education, Sport and Leisure Programs. Sixth Edition, Boston, 397-398.

Tinsley, H., E., A., Tinsley, D. J.(1986). “A Theory of the Attributes, Benefits, And Causes of Leisure Experience”. *Leisure Sciences*, 1-45.

Zorba, E., Bakır, M. (2004). Serbest Zaman Kavramı. Sporda Sosyal Alanlar Seçme Konular 1 (Ed: Ramazanoğlu F.), Bıçaklar Kitabevi, Ankara, 106-108.